

Joanna Ratka

"Zabawa w teatr", Zofia Wójcik, Warszawa 2002 : [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 3-4 (24-25), 339-340

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Joanna Ratka

Recenzja książki Zofii Wójcik „Zabawa w teatr”

– cz. I s. 132, cz. II s. 176

Wydawnictwo „Didasko”, Warszawa 2002

O tym, jak ważna jest edukacja artystyczna w rozwoju dziecka nie trzeba chyba nikogo przekonywać. Jej wartość tkwi m.in. w tym, że dociera do sfery przeżyć i wartości, która w dużej mierze decyduje o tym, jakim staje się człowiek. Jest też edukacja artystyczna istotnym bodźcem rozwoju dziecięcych zdolności i zainteresowań, a bogactwo form i treści, jakie niesie ze sobą sprawia, że zajęcia szkolne mogą być urozmaicone, a nawet pasjonujące.

Jedną z jej form może stać się szkolny teatr. Kształcenie teatralne akcentuje się w programach nauczania, gdyż obcowanie z tą dziedziną sztuki daje mnóstwo niezastąpionych wrażeń. Zwłaszcza, jeżeli nie jest to tylko oglądanie spektakli, ale uczestniczenie w nim. Wtedy najlepiej kształtuje się estetyczna wrażliwość wychowanków. Wszak teatr to miejsce integracji różnych dziedzin sztuki. Warto więc podjąć się trudu przygotowania przedstawienia z dziećmi.

Opiekunowie kółek teatralnych wiedzą, jak istotną sprawą jest znalezienie dobrego scenariusza. Taką możliwość daje dwuczęściowa publikacja Zofii Wójcik „Zabawa w teatr”. Autorka zgromadziła w niej wiele tekstów dramatycznych przeznaczonych dla teatrzyków dziecięcych. W części I znajdujemy ich osiem, w części II – dziesięć. Mogą one zostać wykorzystane już w przedszkolu, ale ich odbiorcą są przede wszystkim uczniowie klas I – III szkół podstawowych. Jest tu też kilka przedstawień, które z pewnością zadowolą i starsze dzieci (klasy IV – VI).

Uwagę odbiorcy zwraca różnorodność tematyczna scenariuszy: od inscenizacji dla najmłodszych (np. „Bal w pokoiku lal”, „Bajeczka o małpce”), poprzez uwspółcześnione, humorystyczne adaptacje znanych baśni („Brzydkie kaczątko”, „Czerwone Kapturki”, „Zabawa w Śpiącą Królownę”), aż do tekstów nawiązujących do aktualnych czasów („Prawo jazdy”, „Kara”). Mamy wreszcie w cz. I niebanalny tekst jasełek, przedstawienie o kosmitach oraz o życiu szkolnym. Szczególnie ciekawe wydają się spektakle łączące motywy z kilku bajek – napisane dowcipnie, w konwencji zabawy (np. „Nie ma tego złego”). Dzieci – widzowie lubią takie pełne komizmu wersje znanych im utworów. Pozwala to również aktorom na żywy kontakt z publicznością i wspólną zabawę. Tak więc można naprawdę dokonać wyboru, w zależności od wieku dzieci, ich gustów i oczekiwań związanych z przedstawieniem, a także od upodobań instruktora teatralnego.

Ciekawy, żywy język scenariuszy to ich niewątpliwa zaleta. Bohaterowie rzadziej mówią wierszem, częściej prozą. Ich dialogi nie są nudne, wiele w nich komizmu, elementów zaskoczenia, emocji – a to przecież lubi każda publiczność. Nawet w baśniach, gdzie świat przedstawiony osadzony został w bliżej nieokreślonej przeszłości, postacie posługują się współczesnym językiem, a często też ironizują lub parodiują znane slogany reklamowe. Daje to dobry efekt. Równocześnie trzeba zaznaczyć, że nie ma tu wulgaryzmów ani nawet słów z pogranicza normy językowej, tak często używanych dla „ożywienia” tekstów przedstawień (np. kabaretowych).

Większość inscenizacji posiada też ciekawą, wyraziście zbudowaną akcję – z jasnym zawiązaniem, rozwinięciem, punktem kulminacyjnym i jednoznacznym zakończeniem. Wiele w niej też zwrotów i momentów zaskoczenia, jest wreszcie – tak ważne w dobrym przedstawieniu – stopniowanie napięcia emocjonalnego.

Obok tekstów głównych autorka prezentuje wiele uwag na temat choreografii, organizacji przestrzeni scenicznej. Równie cenną rzeczą stają się propozycje plastyczne – dekoracji i strojów do każdego przedstawienia, ukazane szczegółowo i przystępnie. To duże ułatwienie dla reżyserów – amatorów, którzy przecież są najczęściej i scenografami, choreografami, muzykami, projektantami kostiumów itp. Tym bardziej, że są to propozycje proste, oparte na symbolu scenicznym. Wydaje się, że publikacja zyskałaby jeszcze na wartości, gdyby wzbogacono oprawę muzyczną spektakli, bowiem nuty i słowa piosenek pojawiają się tylko w niektórych scenariuszach.

Wartość książki Z. Wójcik to także dwa rozbudowane wstępy (do cz. I i cz. II), dzięki którym praca w kółku teatralnym może rzeczywiście zamienić się w zabawę. Autorka dzieli się swoimi wieloletnimi doświadczeniami w pracy instruktora teatrów dziecięcych. Radzi, jak uniknąć błędów i co zrobić, by dzieci polubiły grę w teatrze. Znajdziemy tu zestawy ćwiczeń przygotowujących do występu, np. inscenizowanie sytuacji z użyciem dialogu, zabawy wzbogacające słownictwo, poprawiające dykcję i emisję głosu, ćwiczenia ruchowe, sposoby poznawania scenariusza przez dziecko, ćwiczenia pamięci i in. Wiele z nich może wykorzystać każdy nauczyciel polonista w czasie lekcji oraz nauczyciel nauczania zintegrowanego w kl. I - III, a także wychowawca w innych placówkach oświatowych.

Praca na scenie z dziećmi nie jest łatwa, ale może dać wiele satysfakcji. Publikacja „Zabawa w teatr” z pewnością choć trochę tę pracę ułatwi. Książka skierowana została do nauczycieli – instruktorów teatrów dziecięcych, ale może też stać się pomocą dydaktyczną dla innych wychowawców czy studentów pedagogiki. Wszak działania teatralne to część edukacji estetycznej i artystycznej, zgodnych z zadaniami szkoły i innych placówek oświatowych.